

T(R)ÒPICS

MARCEL·LÍ BORRELL
COL·LABORADOR PERIODÍSTIC

1 Censura ideològica. Les autoritats de l'Iran han prohibit que les pel·lícules produïdes al país facin ús de la música occidental. Proteccionisme musical? Censura pura i dura. Segons el *Diccionari Català-Valencià-Balear* de Francesc de B. Moll, l'entrada "censura" diu: "Examen que un censor fa d'un llibre, escrit o altre mitjà d'expressió, per veure si és aprovable o no". En la llarga nit franquista, les tisoires de Madame Censura eren esmolades. Res no escapava a la guillotina: de les reunions entre més de tres persones a les pàgines dels diaris, de les rà-

dios als sermons dominicals, dels carrers -"la calle es mía" d'un Fraga Iribarne més papista que el papa- als escenaris i les pantalles. Qui estigui interessat en aquest capítol tragicòmic de la recent història del cinema espanyol disposa d'un llibre útil: *Un cine para el cadalso. 40 años de censura cinematográfica en España*. (Editorial Euros. España: Punto y aparte, 1975). Román Gubern i Domènec Font afilen i afinen situacions que clamen al cel -l'infern- de la misèria humana. Però com tot en aquesta vida, res no és fatal del tot. Amb l'espasa de Damocles pendent sobre el cap de cineastes i teatres, el baf del llop al clatell de qui volia burlar la dictadura, l'enginy espavilava. Possiblement el bo i millor d'Els Joglars va estar quan no parla-

ven. El llenguatge corporal mai no ha estat plat fort deensors. Calia burlar l'aparell repressor. Posar-hi imaginació. Curiosament, sembla ser que l'art se les heu millor amb estretors que no pas amb l'abundància. Que li ho preguntin al Michelangelo de la bòveda Sixtina i les seves batusses amb el papa Julius II. A hores d'ara els optimistes de la tribu diran: aquest enyora els vells temps de la censura. Qüestió de matisos, col·legues. Avui la censura campa reciclada. *Dictatova*. Amb salut d'acer inoxidable. Transvestida en mil-i-una cares: llistes negres, ostracismes, perfils idonis, acomiadaments...

2 Autocensura preventiva. Deixo per a millor ocasió (!?) despullar les múltiples màscares que utilitza Madame Censura per a dic-

tar la seva llei de l'embut partidista. De partir pel mig persones, animals i coses. Avui mola parlar de *shares*, *rankings*, *ratios*... Eufemismes comercials per emmascarar l'atàvica llei del mercat, allò de l'oferta i la demanda. És a dir, la llei pseudodarwinista. Falsa selecció natural. Falsa perquè mai números canten. Algú els fa cantar. I es desafina. ¿Com sona, sinó, que a la Lleida dita democràtica no s'hagi programat, des del 1998, cap espectacle d'Els Joglars? ¿Per què ningú que treballi en un diari comarcal, per exemple, gosa dir que el seu director general és prepotent, arbitrari, infaust? Napoleó petit, pilós o alopècic que, com els burros, es posa davant, a primera o segona plana. Qui gosa dir-ho? Autocensura preventiva. Aquest 2006 se celebra el cinquantenari de la intel·ligència artificial. El robot d'Asimov ho té dictat: no es pot replicar l'amo.